

'BESTUURDERS GREIJ DANUS, TERRA, STAD & ESCH (EN CSG DINGSTEDE)
ZIEN TOEKOMST IN UITWISSELING KEUZEMODULES'

UITWISSELING VAN KEUZEMODULES

SAMEN VERSTERKEN: BREED BEROEPSGERICHT VMBO VOOR ALLE LEERLINGEN IN MEPPEL

Juist nu er van verschraving nog geen sprake is, anticiperen het Greijdanus, Stad & Esch en Terra Meppel op de toekomst, met een samenwerking voor het beroepsgerichte vmbo. Het aanbod van de keuzedelen is niet op alle scholen even groot, maar dat is niet langer een probleem. Want sinds eind 2019 kunnen alle leerlingen in Meppel, over een weer, buiten de eigen school, modules volgen die aansluiten bij hun interesses en talenten. De besturen maken gebruik van de zogeheten 50% regel, die het mogelijk maakt voor leerlingen om maximaal 50% van hun onderwijs op een andere school te volgen. De pilot startte met tien leerlingen, maar het komende schooljaar 2021-2022, rekenen de initiatiefnemers op een veelvoud daarvan! Bestuurders Ton Sebens (Greijdanus), Peter de Visser van Stad & Esch (en CSG Dingstede) en Taco van Leeuwen (Terra), vertellen over de eerste ervaringen en schetsen de vooruitzichten.

“Deze eerste stap is gezet om te kleine groepen te voorkomen en het huidige, mooie Meppeler aanbod te behouden,” vertelt Taco van Leeuwen van Terra Meppel. De pilot kreeg na een verkenning van docenten gestalte met een aantal vmbo-leerlingen uit klas 4 die al bij hun decaan geuit hadden, iets te willen met een vervolgopleiding: “Uiteindelijk is het idee om het aanbod open te stellen voor alle klassen 3 en 4.” Een mooie ontwikkeling die alle betrokkenen toejuichen. Ton Sebens van het Greijdanus benadrukt ook de vanzelfsprekendheid van de samenwerking: “Wij kunnen het op onderwijskundig gebied goed met elkaar vinden. Daarnaast ligt het krimp-vraagstuk en dan kijk je samen - in het belang van de leerling - welke kansen er zijn. In alle oprechtheid en openheid.”

RIJK KEUZE-AANBOD BEHOUDEN

Een aantal jaren geleden dienden de scholen al een gezamenlijke subsidie-aanvraag in om breed samen te werken aan een blijvend bereikbaar en kwalitatief goed onderwijsaanbod. Onder meer voor een Sterk Techniekonderwijs ontmoet men elkaar regelmatig. Peter de Visser van Stad & Esch illustreert de pilot-ontwikkelingen met een aantal cijfers. Hij looft het rijke vo-aanbod in Meppel, maar benoemt ook de krimp voor de regio; 22 procent tot 2030, voor Meppel (ruim 33.000 inwoners) en het voedingsgebied (100.000 inwoners): “Hoe houden we het huidige aanbod overeind en zorgen we ervoor dat er iets te kiezen blijft?” Stad & Esch heeft vrijwel alle profielen in huis, maar mist het groen. “Bloem, plant en teelt”, noemt Taco van Leeuwen, die jongens en meiden van de andere vmbo's van harte welkom heet in het groene domein. Leerlingen kunnen voor motorvoertuigtechniek tegelijkertijd weer overvliegen naar Stad & Esch of voor het keuzedeel Diensten en Producten (D&P) aansluiten bij het Greijdanus: “Er vindt geen uitwisseling plaats van vakken die een ander al heeft, of iets dat hier sterk op lijkt. De vakken moeten echt onderscheidend zijn, dus alles aanbieden is beslist niet aan de orde. Maar doe je mee, dan moet je wel iets kunnen aanbieden!”

KIJKEN NAAR OVEREENKOMSTEN

Taco van Leeuwen is zeer tevreden over de samenwerking: “Als scholen kijken we niet naar de verschillen maar naar de overeenkomsten!” Collega Ton Sebens van het (gereformeerde) Greijdanus: “We hebben allemaal onze onderwijskwaliteit op orde en de diversiteit die we samen in het beroepsgerichte deel bieden is juist zo mooi! Bovendien vindt het specifiek vormende deel ook op de eigen school plaats”, tackelt hij meteen een eventuele discussie over het verschil in identiteit. Van Leeuwen: “De betrokken leerlingen ervaren over en weer een sterk ‘welkom-gevoel’. Omdat ze heel bewust voor een keuzemodule elders kiezen zijn ze ook heel gemotiveerd en daarmee de ideale leerling voor de betrokken docenten.”

De sterk op Meppel georiënteerde scholen Stad & Esch (openbaar onderwijs, 2200 leerlingen) en CSG Dingstede (900 leerlingen)*, zijn voor de andere twee ook beslist geen concurrent. Terra, de groene school, kent naast Meppel vestigingen in omliggende plaatsen en ook het Greijdanus staat stevig op zijn benen met locaties in niet alleen Meppel, maar ook Zwolle, Hardenberg en Enschede. Over en weer is er ‘geen angel’ aanwezig, benadrukt Ton Sebens resoluut.

Taco van Leeuwen: “Een leerling kan zo enthousiast zijn dat hij wil oversteken ... Dat kan, want de wens van de leerling staat voorop.” Veel nadrukkelijker aanwezig is het gezamenlijk onderwijsbelang, het behoud van thuisnabij onderwijs, stelt Van Leeuwen: “We willen vooral de trek vanuit Meppel naar Zwolle, dat ook een rijk aanbod heeft, voorkomen. Dat vereist oplettenheid.”

* Bestuurder Peter de Visser van scholengemeenschap Stad & Esch is sinds 1 februari 2021 ook interim bestuurder van CSG Dingstede; deze ‘vierde school’ in Meppel gaat ook meeliften op de praktijkvakken, die een onderdeel vormen van de nieuwe leerweg binnen het vmbo.

‘HET UITWISSELEN VAN KEUZEMODULES PAST OOK PRECIJS BIJ HET DENKEN IN PERSOONLIJKE LEERROUTES’

PRAKTISCHE HOBELS EN BORGING

Van Leeuwen schetst de overall organisatie met aan kop een stuurgroep met bestuurders en een werkgroep met collega’s van verschillende scholen. Welke consequenties heeft het een en ander, wordt het ook gedragen? Hij benoemt de praktische voorbereiding op de uitwisseling van keuzedelen: “Wat als een leerling van ons zich bij de buurschool letterlijk in de vingers snijdt? Wie is dan verantwoordelijk, hoe zit het dan verzekeringstechnisch? Of een korte module vereist dure veiligheidsschoenen met stalen neuzen ...” somt hij een andere praktische hobbel op, die zich al snel aandient. “En wie houdt de aan- en afwezigheid bij? Doen we dat per bijeenkomst of per module? Welke school registreert en ligt die verantwoordelijkheid dan bij de mentor?” Hij vervolgt: “Er is geen ander voorbeeld van wat wij doen in het land, dus je moet het zelf uitvinden. Maar het begint vooral met willen! Ik ben er trots op dat we het zo doen, dat we de organisatorische uitdagingen op ons hebben genomen en ook oplossen.”

Ton Sebens: “De stap van tien leerlingen naar tientallen, vraagt om een aantal concessies, met op den duur een vast uitwisselingsmoment. Aankomend schooljaar willen we die stap maken, want uiteindelijk willen we het breed openstellen voor alle klassen 3 en 4. Collega’s zou ik willen meegeven: denk vanuit de leerling, zet van daaruit faciliteiten op, in het licht van de brede publieke verantwoordelijkheid. Het uitwisselen van de keuzemodules past ook precies bij het denken in persoonlijke leerroutes, het minder klassikaal lesgeven. Als je dat als leidraad hebt, wordt het rooster ook minder spannend.”

Peter de Visser (Stad & Esch / Dingstede) stipt het borgingsvraagstuk aan: “Deze uitwisseling moet niet afhangen van een schoolleider of bestuurder, het is niet ‘een speeltje’ van een of twee mensen. Integendeel. Meerdere mensen staan nu binnen de scholen voor de doorontwikkeling, met dank ook aan de subsidieregeling incidentele middelen leerlingendaling vo, men werkt hier met hart en ziel aan. Leerlingen en docenten zijn tevreden, echter de uitgebreide evaluatie volgt nog, die heeft vanwege corona wat vertraging opgelopen. We hopen met hulp van de nieuwe subsidieronde dit project voor de lange termijn te borgen.”

AANWINST: KEUZEDEEL MARITIEM

De Visser wijst vooral op ‘de energie’ die uitgaat van de experimenteerfase. Naast de bestaande keuzemodules poppen er ook nieuwe ideeën op. De Visser: “Meppel is de meest inlandse zeehaven van Nederland! Dat is niet heel bekend, maar biedt mooie kansen voor een maritiem keuzedeel aan leerlingen vmbo basis/kader, in samenwerking met het mbo. De belangstelling hiervoor overstijgt Meppel en komt ook verder uit Drenthe.” Hij hint inhoudelijk op het opdoen

van scheepskennis, kennis over navigatie, constructie en ontwerp, reparatie en onderhoud. Daarbij wordt nadrukkelijk ook een brug geslagen naar de plaatselijke en naburige scheepswerven en aanverwante bedrijven die Meppel rijk is. “Gedurende twee weken gaan leerlingen op vaartocht naar Rotterdam, ze werken en leven dan aan boord en passen alle opgedane kennis binnen het keuzedeel toe. Zoiets kan geen enkele school alleen doen, maar samen is het mogelijk. Samen kun je doen wat niemand alleen lukt!”

Samenwerking op basis van de 50% regel

Doordat scholen verschillende profielen, sectoren en keuzedelen moeten aanbieden kunnen klassen in geval van krimp kleiner worden. Het organiseren van deze kleinere klassen kan lastig zijn voor scholen. Het uitbesteden van leerlingen aan een andere school kan hier een oplossing voor bieden. Twee scholen kunnen samen klassen combineren en één grotere klas maken. Dit kan op basis van de 50% en door profielen in het vmbo te verdelen. Na een aanpassing van de wet in 2016 mogen leerlingen 50% van hun hele cursusduur bij een andere school volgen dan waar zij staan ingeschreven. Voorwaarde is wel dat scholen ook zelf nog onderwijs in de bovenbouw blijven aanbieden (minimaal één sector/profiel). Ook moeten scholen die leerlingen aan elkaar uitbesteden, afspraken met elkaar maken over de wijze waarop zij zicht houden op hun eigen leerlingen en aanspreekbaar blijven voor de eigen leerlingen. Verder lezen: WVO, artikel 25a. Samenwerking tussen VO-scholen onderling en met BVE-instellingen ter bevordering van doelmatig en doeltreffend onderwijs (50% regel).

